

1. Revisiun parziala da la constituziun cumünala

La constituziun dal cumün fusiunà es in vigur daspö ils 1. schner 2015, dime-
na var 3 ons. Dürant quist temp s'han muossats ils avantags, ma eir singuls
dischavantags da quista ledscha fundamentala. La suprastanza cumünala
ha decis perquai d'adattar las prescripziuns chi nu s'han verificadas.

Legenda: Text chi crouda davent es ~~strichà tras~~, nouv text es **segnà grisch**.
In *scrittüra cursiva* sun scrits ils commentars.

~~Art. 6~~ **Egualità dals geners**

~~1 Las indicaziuns da persunas e funcziuns as referischan a tuots duos
geners, intant chi nu resorta alch oter dal sen da la constituziun.~~

*l's tratta d'üna regulaziun fuormala sainz'ingün connex cul cuntgnü da la
constituziun. Ella nu tocca perquai aint il text da quella, dimpersè dess gnir
missa davo il register sco remarcha preliminar: «Per persunas, funcziuns e
mansters vain dovrada per princip la fuorma masculina. Ella as referischa
adüna a tuots duos geners». Quai es gnü fat uschè pro tuot las ledschas
cumünalas cun excepziun da la constituziun.*

Art. 7 Abiltà da vuschar

1 Abels da vuschar sun burgais svizzers sco eir esters chi han ün permiss
da domicil. ~~e chi stan daspö almain 10 ons sainza interrupziun aint il
cumün da Scuol. Il temp da domicil aint ils anteriurs cumüns tenor
art. 1 quinta.~~

*Id es ingüst cha'ls esters cun permiss da domicil C han dad abitar 10 ons a
Scuol (e quai sainza interrupziun!) per chi possan vuschar sül s-chalin cumü-
nal. Vaschins dals 17 stadis da la UE survegnan davo ün domicil permanent
da 5 ons in Svizra il permiss da domicil C.*

Art. 24 Proceder pro votaziuns ed elecziuns

- 2 L'urna per votaziuns ed elecziuns vain plazzada d'ürant ün temp fixà da la suprastanza cumünala, ~~e quai in minchün dals anteriurs cumüns tener art. 1~~ in chasa cumünala a Scuol.

Pel mumaint esa reglà uschè cha l'urna es averta in mincha fracziun il venderdi avant la votaziun resp. elecziun d'ürant üna mezz'ura. Daspö ils 1. schner 2015 han gnü lö 10 votaziuns a l'urna (stadi fin da mai 2017). In media sun gnüts a vuschar in tuot las fracziuns insembel 5 votantas e votants d'ürant quella mezz'ura.

Las votantas e'ls votants pon metter las cedlas in üna busta serrada e tilla büttar aint illa chartera cumünala chi's rechatta in mincha fracziun opür trametter per posta. Las charteras illas fracziuns vegnan svödadas l'ultima jada la gövgia avant la votaziun resp. elecziun. Passa 90 % da quels chi vegnan a vuschar fan quai per scrit.

Actualmaing han dad ir pro mincha votaziun resp. elecziun duos persunas in minchüna da las 5 fracziuns. In tuot esa da far quint cun 11 uras da lavur (2 jadas 5 ½ uras, cumprais ils temps da viadi) e var 70 km per l'auto. Pro mincha votaziun resp. elecziun resultan dimena cuosts da var 700 francs, e quai es massa bler per ün servezzan chi nun es propcha dumandà.

La ledscha federala prescriba be cha l'urna stopcha esser averta la dumen-gia da votaziun resp. elecziun d'ürant üna mezz'ura.

Art. 30 Cumpetenzas da la cumünanza d'urna

- 1 Las persunas cun dret da vuschar decidan a l'urna davart
5. ~~delegar incumbenzas ad üna regiun;~~

Pel mumaint es da suottametter mincha müdamaint da las cunvegnas culla regiun Engiadina Bassa / Val Müstair al suveran, eir schi va per damain da 200'000 francs, l'import maximal cha la radunanza cumünala po decider. Da las quatter cunvegnas da prestaziun chi sun gnüdas suottamissas al suveran als 28 favrer 2016 d'eira be üna chi surpassaiva quist import.

Art. 32 Cumpetenzas da la radunanza cumünala

- 2 La radunanza cumünala decida cun resalva dal referendum facultativ tenor art. 23 davart
4. delegar incumbenzas ad üna regiun o ad ün'otra organisaziun sco eir collavuraziuns intercumünalas da tuot gener, e quai independentamaing da l'otezza da l'expensa

Uschè as spargnessa da far votaziuns a l'urna per mincha müdamaint da talas cunvegns. Simlas decisiuns suottastessan al referendum facultativ, q.v.d. cha 150 votantas e votants pudessan pretender cun lur suottascripziun infra 30 dis, ch'üna decisiun gnia suottamissa a la cumünanza d'urna.

Art. 49 Cumposiziun da la cumischiun sindicatoria

- 2 La cumischiun sindicatoria as constituischa sves. ~~Ella po pretender cha ün collavuratur da l'administraziun cumünala maina il protocol.~~

La cumischiun sindicatoria ha l'incumbenza da survagliar tuot la gestiun cumprais l'administraziun cumünala. Perquai nun esa bun sch'ün impiegà da l'administraziun scriva ils protocols. Ella po surdar quist'incumbenza ad üna persuna externa.

Art. 72 Lingua

- 1 Quista ledscha exista in lingua rumantscha e tudais-cha. Relevanta per l'interpretaziun es la versiun rumantscha.

Quist artichel manca illa versiun actuala da la constituziun.

2. Iniziativa «müdamaint artichel 34 al. 4 da la constituziun cumünala»

Text da l'iniziativa

L'art. 34 al. 4 da la constituziun vain müdà seguaintamaing:

Existent: Las votaziuns vegnan fattas avertamaing. Id es da vuschar per scrutin scha ün quart dals votants preschaints pretenda quai.

Nouv: Las votaziuns vegnan fattas avertamaing. Id es da vuschar per scrutin sch'ün votant preschaint pretenda quai.

Il argumaint da la suprastanza cumünala

Situaziun actuala

L'iniziativa muossa cha divers votants nu sun cuntaints cul proceder actual. Eir la suprastanza cumünala es da l'avis cha quel nun es optimal. Pro radunanzas cun blers participants esa difficil d'eruir schi saja propcha ün quart dals preschaints chi pretenda üna votaziun per scrutin. Plünavant nu's poja constatar schi's tratta be da votants chi decidan o tuot tenor eir da persunas sainza dret da vuschar.

Üna persuna decida

Scha be üna persuna po pretender la votaziun per scrutin esa da far quint cha quai capita fich suvent. Quai tira a l'inlunga las radunanzas e pudess avoir dafatta la conseguenza cha la partecipaziun gess inavo.

Cuntraproposta da la suprastanza cumünala

L'art. 34 al. 4 da la constituziun vain müdà seguaintamaing:

Existent: Las votaziuns vegnan fattas avertamaing. Id es da vuschar per scrutin scha ün quart dals votants preschaints pretenda quai.

Nouv: Las votaziuns vegnan fattas avertamaing. Id es da vuschar per scrutin scha 15 votants preschaints pretendan quai.

Cun quist cumpromiss as poja eliminar ils dischavantags da la situaziun actuala ed evitar al listess mumaint il ris-ch da stuvair vuschar per scrutin massa suvent. Cun ün quorum da 15 persunas esa eir pussibel da constatar scha quellas persunas sajan propcha votants o brich.

3. Iniziativa «daplü per cumprar – damain per parcar»

Text da l'iniziativa

Il parcar veiculs sün plazzas da parcar ufficialas e/o marcadas sün tuot il territori dal cumün da Scuol es gratuit per minchün.

Per plazzas da parcar permanentas (Dauerparkierer) vain elavurà ün regulator special.

Ils argumaints dals iniziants

Infra ün mais ha il comitè d'iniziativa per parkegis gratuits ramassà la stà 2016 passa 500 suottascripziuns. Üna simila partecipaziun muossa quant grond cha'l bsögn da müdar alch es.

Parkegis gratuits promouvan il cumprar in cumün

Minchün es hozindi cumadaivel. Cun ir a chasa da lavur as stoja amo cumprar alch. Schi sun avantman parkegis gratuits as sferma in cumün, as vaja forsa a baiver amo üna biera o a cumprar alch in üna o l'otra butia. Il commerzi in cumün guadogna, e las butias pon far investiziuns e restan avertas!

Parkegis gratuits pisseran per giasts e cliantella cuntainta

Minchün s'agita da multas. Mincha giast chi survain üna multa ha üna regordanza negativa da nossa regiun. Cun blera munaida prouva nossa regiun da guadagnar giasts. Id es puchà da tils rabgiantar cun multas chi nu fan dabsögn. Forsa ha il giast simplamaing bavü duos cafés in ün restorant, e fingià vegn el chastià pervi dal parcar. Quai nu fa dabsögn!

Las entradas da las multas da parcar sortan nossa regiun e rivan oura Cuoir

Nos cumün paja sommas enormas pella controlla da l'uorden da parcar. Ed eir las entradas da las multas rivan illa chascha chantunala. L'unic chi resta in nos cumün es üna persuna malcuntainta!

Ir a spass sainza verer sün l'ura

Ninglur nu daja üna cuntrada uschè bella sco in nossa regiun. Minchün chi va a spass e gioda la natüra dess pudair far quai sainza stuvair verer tuotta pezza sün l'ura cur chi scrouda il temp dal parkegi. L'aventüra guadogna enormamaing da valur!

Promouver il turissem cun üna sporta gratuita

Il turissem in nossa regiun va inavo da stagiun a stagiun. L'euro, la concorrenza dals vaschins etc. promouvan quella tendenza. Intant cha otras regiuns turisticas fan reclama cun parkegis gratuits pro pendicularas, bogns ed attracziuns turisticas ha nos giast da pajar sper l'entrada eir amo il parcar. Plüssas valütaziuns turisticas critichan precis la taxa da parcar in nossa regiun. No svesa pudain müdar quai!

Pisserar per uorden in cumün cun san inclet e na cun pulizia e controllas

Noss cumüns vaschins – Zernez, Valsot o Samignun – sun ils meglers exaimpels e muossan co chi funcziuna sainza grondas controllas, seccaturas da pulizists o multas inütilas. L'uorden in cumün nu patischa suot la sporta da parkegis gratuits, la cuntantezza da la populaziun e dals giasts guadogna però!

Parkegis gratuits sustegnan il trafic public

Giasts in nos cumün chi pon parcar sün ün parkegi gratuit laschan star lur autos e douvran il trafic public per far viadis da di in nossa regiun.

Ilis argumaints da la suprastanza cumünala

Parcar a lunga dürada

Plazzas da parcar aint ils centers, impustüt illa fracziun da Scuol, stessan star a disposiziun a quellas persunas chi fan là lur cumischiuns. Schi sun gratuitas schi perdan quista funcziun e vegnan occupadas eir da veiculs chi restan plü lönch. Ilis cliaints da las butias ston ir in tschercha da plazzas libras, il trafic in cumün piglia pro.

Princip dal chaschunader

Il princip dal chaschunader dess valair eir pro'l parcar. I nun es güst cha'ls automobilists han ün avantag invers tuot quels abitants chi nu sun motori-sats o chi renunzchan a viadis cul auto in cumün.

Consequenzas finanzialas

Las taxas da parcar sun entradas importantas chi servan a la gestiun e'l mantegnimaint dals parkegis. Scha l'iniziativa vain acceptada schi mancan minch'on 170'000 francs illa chascha cumünala. Il cumün vess da spargnar in oters lös, e quai gess a charg da tuot la populaziun, na be dals automobilists.

Congual cun oters lös turistics

Blers lös turistics in Grischun inchaschan taxas da parcar. A Flem, Laax, Vals, Lai, Arosa, Clostra, Tavo, Segl, San Murezzan, Puntraschigna e Zuoz sun da pajar taxas per tuot o quasi tuot las plazzas. Bravuogn, Schlarigna e Samedan inchaschan taxas per daplü co la mità da las plazzas. Be in pacs cumüns turistics (Breil, Mustèr, Tujetsch, Surses e Mesocco) sun da pajar taxas per damain co la mità da las plazzas. Eir cumüns turistics sainz'ingünas taxas da parcar daja be plü pacs in Grischun: Samignun, Sursaissa, Zernez, Valsot e Val Müstair.

Cuntraproposta da la suprastanza cumünala

Il cumün elavura e deliberescha üna ledscha cun ün concept da parcar chi s'orientescha als seguaints princips:

- **Limitaziuns disferenzchadas:** Aint il center as das-cha parcar be cuort, in vicinanza dal center plü lönch. Sün plazzas a la periferia esa admiss da parcar lönch o dafatta dūrant ün temp illimità.
- **Taxas disferenzchadas:** Taxas adequatas aint il center, taxas moderadas in vicinanza dal center, taxas bassas resp. ingünas taxas a la periferia.
- **Applicher quists princips da maniera disferenzchada** illa fracziun da Scuol dad üna vart ed in tschellas fracziuns da tschella vart, tant inavant cha quai es radschunaivel. Possibilitar **regulaziuns excepziunalas** tenor bsögn in cas specials e motivats.

La nouva ledscha ha il böt d'**unifichar** e da **simplifichar** l'economisaziun da las plazzas da parcar accessiblas per la generalità **sün terrain public**, quai sün tuot il territori dal cumün da Scuol.

Ün punct central da quista nouva ledscha es ün'economisaziun disferenzchada da las plazzas da parcar culs seguaints böts:

1. avoir adüna plazzas avuonda pels differents adövers
2. garantir cha las plazzas vegnan dovradas tenor lur classificaziun
3. evitar il trafic dals autos chi tscherchan üna piazza